

Juhul kui minu nõuet menetletakse nõude esitamise riigis - Itaalia

Milliste kuriteoliikide korral on mul õigus hüvitist saada?

Riigilt saab taotleda hüvitist kõikide tahtlike isikuvastaste kuritegude puhul, mille toimepanekul on kasutatud vägivalda, ning kriminaalseadustiku artiklis 603-*bis* määratletud ebaseadusliku vahendamise ja tööalase ärakasutamise korral, välja arvatud seoses kriminaalseadustiku artiklites 581 ja 582 osutatud rünnakuga (*percosse*) ja kehavigastuse tekitamisega (*lesioni*), kui just ei ole olemas artiklis 583 sätestatud raskendavaid asjaolusid (st kuriteol on väga tõsised tagajärjed, mis on eraldi loetletud).

Millise kahju korral on mul õigus hüvitist saada?

Hüvitist saab taotleda üksnes ravi ja abiga seotud kulude katmiseks, välja arvatud seksuaalse rünnaku või tapmise puhul, mille korral ohvritele makstakse hüvitist, mille suurus on kindlaks määratud ministri dekreediga, isegi kui ravi ja abiga seotud kulud puuduvad.

Kas mul on õigus hüvitist saada, kui ma olen kuriteo tagajärjel surnud ohvri sugulane või ülalpeetav? Missugused sugulased või ülalpeetavad võivad hüvitist saada?

Isikud, kellel on õigus saada hüvitist, on ohver või – kui ohver on surnud – ohvri lapsed ja ohvriga koos elanud seaduslikult lahutamata abikaasa või elukaaslane, kesjuures hüvitis jaguneb vastavalt asjaomaste isikute õigustele pärandvara jagamisel. Nimetatud isikute puudumise korral on õigus hüvitisele ohvri ülenejatel sugulastel, tingimusel et nad olid kuriteo toimepaneku ajal ohvri seaduslikud ülalpeetavad.

Teatud juhtudel on isiku õigus hüvitisele piiratud:

- kui ohver (või muu õigustatud isik) on tahtlikult või kuritegeliku hooletuse tõttu osalenud asjaomase kuriteo või mõne muu seonduva õigusrikkumise toimepanekus kriminaalmenetluse seadustiku artikli 12 tähenduses;
- kui ohver on lõpliku kohtuotsusega süüdi mõistetud ükskõik millises kuriteos, millele on osutatud kriminaalmenetluse seadustiku artikli 407 lõike 2 punktis a, või kuriteos, mille toimepanekul on rikutud tulumaksu- või käibemaksupettuse tõkestamise alaseid õigusakte, või kui nõude esitamise ajal on ohvri suhtes algatatud seoses mõnega neist kuritegudest kriminaalmenetlus.

Kas mul on õigus hüvitist saada, kui ma olen ellu jäänud ohvri sugulane või ülalpeetav? Missugused sugulased või ülalpeetavad võivad sellisel juhul hüvitist saada?

Kui ohver jääb ellu, on ohvri pereliikmetel õigus esitada seoses kaudse (mittevaralise) kahjuga, mida nad on oma sugulasele tekitatud vigastuse tõttu kandnud, hagi otse teo toimepanija vastu (tsiviilseadustiku artiklid 2043 ja 2059); sellisel juhul ei ole kehtivate õigusaktidega paraku ette nähtud riigi makstavat hüvitist (seadus nr 122/2016, mida on muudetud seadusega nr 167 /2017). Vägivallakuritegude ohvreid käsitlevate õigusaktidega on nähtud sellistele esmase ohvri ülalpidamisel olnud isikutele ette hüvitis vaid juhul, kui ohver on hukkunud.

Kas mul on õigus hüvitist saada, kui ma ei ole ELi liikmesriigi kodanik?

Hüvitist võib anda nõude esitajatele, kes elavad mõnes teises ELi liikmesriigis kui Itaalia, ja nõude esitajatele, kes elavad Itaalias.

Kas ma saan nõuda riigilt hüvitist, kui ma elan siin või kui ma olen sellest riigist pärit (see on mu elukohariik või kodakondsusjärgne riik), isegi kui kuritegu pandi toime teises ELi riigis? Kas mul on võimalik seda teha siin, selle asemel, et nõuda hüvitist riigis, kus kuritegu toime pandi? Kui on, siis millistel tingimustel?

Ohver võib esitada Itaalias riigi otsuseid tegevale asutusele hüvitisnõude, kui kuritegu pandi toime Itaalias.

Kas ma pean selleks, et hüvitist saada, teatama kuriteost kõigepealt politseile?

Ei, aga nõue tuleb esitada 60 päeva jooksul pärast kohtumäärust, milles leitakse, et teadmata isik või isikud on toime pannud kuriteo (*decisione che ha definito il giudizio per essere ignoto l'autore del reato*), või 60 päeva jooksul pärast täitemenetluses astunud viimast tulemusetut sammu või süüdimõistva kohtuotsuse lõplikuks muutumist.

Kas ma pean enne hüvitisnõude esitamist ära ootama politseiuurimise või kriminaalmenetluse tulemused?

Vt eespool:

nõue tuleb esitada **60 päeva** jooksul pärast kohtumäärust, milles leitakse, et teadmata isik või isikud on toime pannud kuriteo, või 60 päeva jooksul pärast täitemenetluses astunud viimast tulemusetut sammu või süüdimõistva kohtuotsuse lõplikuks muutumist.

Kas ma pean kõigepealt nõudma hüvitist kuriteo toimepanijalt, juhul kui tema isik on tuvastatud?

Nagu eespool kirjeldatud, tuleb hüvitisnõudele lisada dokumendid, mis tõendavad, et menetlus, mille raames taotleti kuriteo toimepanijalt kahju hüvitamist, ebaõnnestus, või et viimane samm täitemenetluses ei andnud tulemusi või süüdimõistev kohtuotsus on muutunud lõplikuks.

Kas mul on õigus hüvitisele ka juhul, kui kuriteo toimepanija ei ole tuvastatud või teda ei ole süüdi mõistetud? Kui on, siis millised tõendid pean ma oma nõude toetuseks esitama?

Hüvitisnõudele tuleb lisada koopia süüdimõistvast kohtuotsusest, mis on tehtud seoses mõne seaduses sätestatud kuriteoga, või koopia kohtumäärusest, milles leitakse, et teadmata isik või isikud on toime pannud kuriteo.

Kas hüvitise taotlemiseks on ette nähtud kindel tähtaeg?

Nagu eespool öeldud, tuleb nõue esitada **60 päeva** jooksul pärast kohtumäärust, milles leitakse, et teadmata isik või isikud on toime pannud kuriteo, või 60 päeva jooksul pärast täitemenetluses astunud viimast tulemusetut sammu või süüdimõistva kohtuotsuse lõplikuks muutumist.

Missuguse kahju ja missuguste kulude katmiseks on võimalik hüvitist saada?

Kas hüvitisega kaetakse näiteks:

a) kuriteoohvrile tekitatud

– varaline (mittepsühholoogiline) kahju:

- vigastuste ravikulud (*ravi – ambulatoorne ja haiglaravi, taastusravi*)
- vigastustest tulenevad erivajadused või -kulud (*hooldus- ja abiteenused, ajutine ja pidev ravi, pikendatud füsioteraapiline ravi, eluaseme kohandamine, spetsiaalsed abivahendid jne*)
- püsivad vigastused (*nt invaliidsus või püsiv puue*)
  - ravi ajal ja pärast seda saamata jäänud sissetulek (*sealhulgas sissetuleku kaotus ja elatise teenimise võime kaotus või elatusvahendite vähenemine jne*)
  - võimaluste kaotus
  - kulud, mis on seotud kahju põhjustanud juhtumi kohtuliku menetlemisega (*näiteks õigusabi- või kohtukulud*)
  - varastatud või kahjustatud isiklik vara
  - muu

– psühholoogiline (moraalne) kahju:

- ohvri valu ja kannatused

b) hüvitist saama õigustatud isikutele või ohvri sugulastele tekitatud

– varaline (mittepsühholoogiline) kahju:

- matusekulud
- ravikulud (*nt perekonnaliikme ravi, ambulatoorne ja haiglaravi, taastusravi*)
- elatise või võimaluste kaotus

– psühholoogiline kahju:

- sugulaste või hüvitist saama õigustatud isikute valu ja kannatused / ohvri surma korral hüvitis ohvri ülalpidamisel olnud isikutele

Hüvitist makstakse (võttes arvesse mis tahes muid soodsamaid meetmeid, mis on õigusnormides konkreetsete kuritegude jaoks juba kehtestatud) ravi ja abiga seotud kulude katmiseks, välja arvatud seksuaalse rünnaku või tapmise puhul, mille korral ohvrile makstakse kindlaksmääratud suurusega hüvitist, isegi kui ravi ja abiga seotud kulud puuduvad.

Kas hüvitist makstakse ühekordse summana või igakuiste maksetena?

Üldjuhul makstakse hüvitis ühekordse summana maffiakuritegevuse, väljapressimise, liigkasuvõtmise ja tahtlike vägivallakuritegude ohvrite toetamise uuendatavast fondist (*Fondo di rotazione per la solidarieta' alle vittime dei reati di tipo mafioso, delle richieste estorsive, dell'usura e dei reati intenzionali violenti*), mida haldab siseministeerium, kuid makstav summa peab jääma asjaomasel aastal kättesaadavate rahaliste vahendite piiridesse.

Juhul kui asjaomasel aastal ei ole piisavalt rahalisi vahendeid, saavad isikud, kellel on õigus hüvitisele, asjaomasel aastal osa hüvitisest ja ülejäänud hüvitis makstakse neile järgmistel aastatel ilma ühegi lisatasu, intressi või ümberhindamiseta.

Kuidas võivad minu käitumine seoses asjaomase kuriteoga, minu karistusregistri andmed või minu suutmatus menetluse käigus koostööd teha mõjutada mu võimalust saada hüvitist ja/või saadava hüvitise summat?

Hüvitist makstakse järgmistel tingimused: ohver ei ole tahtlikult või kuritegeliku hooletuse tõttu osalenud asjaomase kuriteo või mõne muu seonduva õigusrikkumise toimepanekus; ohvrit ei ole kunagi lõpliku kohtuotsusega süüdi mõistetud üheski kriminaalmenetluse seadustiku artikli 407 lõike 2 punktis a osutatud kuriteos (hävingu põhjustamine, rüüstamine ja massimõrv, osalemine kodusõjas, osalemine maffia vandenõus, avaliku julgeoleku ohtu seadmine, tapmine, röövimine, raha väljapressimine, inimrööv, terrorism, osalemine valitsusvastases vandenõus, osalemine relvi kaasavas vandenõus, lõhkeainete omamine, väljapressimine, uimastitega kauplemine, orjastamine, lasteprostitutsioon ja -pornograafia, inimkaubandus, orjapidamine, seksuaalne rünnak, seksuaalakt alaealisega, grupiviisiline seksuaalne rünnak) ega kuriteos, mille toimepanekul on rikutud tulumaksu- või käibemaksupettuse tõkestamise alaseid õigusakte, ning ohvri suhtes ei ole hüvitisnõude esitamise ajal algatatud seoses mõnega neist kuritegudest kriminaalmenetlust.

Kuidas võib minu varaline seisund mõjutada minu võimalust saada hüvitist ja/või saadava hüvitise summat?

Ohvri sissetulek ei mõjuta mingil moel tema õigust saada hüvitist.

Kas on veel teisi kriteeriume, mis võivad mõjutada minu võimalust saada hüvitist ja/või saadava hüvitise summat?

Hüvitist makstakse tingimusel, et ohver ei ole saanud seoses sama kuriteoga ükskõik millises avaliku või erasektori allikast mis tahes makseid, mille kogusumma ületab 5000 eurot.

Kuidas hüvitist arvestatakse?

Hüvitis määratakse vastavalt kantud kuludele, võttes arvesse asjakohases seaduses sätestatud piirmäärasid ja summasid, mis on kindlaks määratud selle seaduse rakendamiseks vastu võetud ministri dekreediga.

Kas on olemas minimaalne/maksimaalne hüvitissumma?

Siseministri 31. augusti 2017. aasta dekreedis (mille vastuvõtmine nähti ette 7. juuli 2016. aasta seaduse nr 122 artikli 11 lõikega 3) on sätestatud järgmist:

1. 7. juuli 2016. aasta seaduse nr 122 artikli 11 alusel makstava hüvitise summa määratakse kindlaks järgmiselt:

- a) tapmise korral 7200 eurot või – juhul kui tapmise pani toime ohvri abikaasa, kasvõi eraldi elav või lahutatud, või isik, kellel on või oli ohvriga isiklik suhe – 8200 eurot, kusjuures sel juhul makstakse summa üksnes ohvri lastele;
- b) kriminaalseadustiku artiklis 609- *bis* osutatud seksuaalse rünnaku korral 4800 eurot, välja arvatud juhul, kui esineb mõni kergendav asjaolu, mis vähendab kuriteo tõsidust;
- c) muude kui punktides a ja b osutatud kuritegude korral ravi ja abiga seotud kulude katmiseks kuni 3000 eurot.

Kas ma pean märkima nõudevormile konkreetse summa? Kui pean, siis kust saada juhiseid selle arvestamise või muude aspektide kohta?

Ära märkida ja dokumenteerida tuleb ravi ja abiga seotud kulude kogusumma.

Kas ametiasutuse/organi makstavast hüvitisest arvestatakse maha hüvitis, mille olen oma kaotuse tõttu saanud muudest allikatest (tööandja kindlustusskeemist või erakindlustusskeemist)?

Hüvitist makstakse tingimusel, et ohver ei ole saanud seoses sama kuriteoga ükskõik millises avaliku või erasektori allikast mis tahes makseid, mille kogusumma ületab 5000 eurot.

Kas mul on võimalik saada hüvitise ettemakset? Kui on, siis millistel tingimustel?

Ei.

Kas mul on võimalik saada pärast põhiotsuse langetamist täiendavat või lisahüvitist (asjaolude muutumise või tervise halvenemise jms tõttu)?

Ei, ehkki ravikulude lisandumisel võib olla võimalik esitada hilisem nõue; seda hindab otsuseid tegev asutus.

Millised täiendavad dokumendid pean ma oma nõudele lisama?

Hüvitisnõude peab esitama huvitatud isik; kuriteo ohvri surma korral peavad selle esitama muud isikud, kellel on õigus saada hüvitist. Nõue esitatakse isiklikult või erivolikirja alusel (*a mezzo di procuratore speciale*). Et nõue oleks vastuvõetav, tuleb sellele lisada järgmised dokumendid:

a) koopia süüdimõistvast kohtuotsusest, mis on tehtud seoses mõne artiklis 11 loetletud kuriteoga, või koopia kohtumäärusest, milles leitakse, et teadmata isik või isikud on toime pannud kuriteo;

b) dokumendid, mis tõendavad, et kahju hüvitamiseks teo toimepanija suhtes algatatud täitemenetlus ei andnud tulemust; neid dokumente ei ole vaja, kui teo toimepanija jääb tuvastamata või kui teo toimepanija on taotlenud ja saanud kriminaal- või tsiviilmenetluses, kus ta on vastutusele võetud, õigusabi, mille eest on tasunud riik;

c) notariaalselt kinnitatud kirjalikku tunnistust asendav avaldus (*dichiarazione sostitutiva dell'atto di notorietà*) mis tahes takistuste puudumise kohta;

d) arstitõend, millest on näha tervishoiuteenustega kaasnenud kulud, või kuriteo ohvri surmatunnistus.

Kas nõude kättetoimetamise ja menetlemise eest tuleb maksta haldus- või muid tasusid?

Ei.

Milline asutus teeb hüvitisnõude kohta otsuse (riigisisese juhtumi korral)?

Siseministeerium.

Kuhu tuleb hüvitisnõue saata (riigisisese juhtumi korral)?

Ministero dell'Interno
Ufficio del Commissario di solidarietà per le vittime dei reati di tipo mafioso
Via Cavour, 6
Roma

Kas ma pean tulema isiklikult kohale, kui toimub menetlus ja/või minu nõude kohta tehakse otsus?

Ei.

Kui kaua (ligikaudu) võtab aega ametiasutuselt hüvitisnõude kohta otsuse saamine?

Pärast nõude saamist peab Itaalia otsuseid tegev asutus tegema otsuse viivitamata.

Kui ma ei ole ametiasutuse otsusega rahul, siis kuidas saan ma selle vaidlustada?

Eraldi mehhanismi selleks ei ole. Kuna tegemist on haldusotsusega, saab selle vaidlustada kooskõlas standardeeskirjadega, mida kohaldatakse sama ametiasutuse võetud riigisiseste haldusmeetmete puhul.

Kust leida vajalikke vorme ja muud teavet nõude esitamise kohta?

Kogu vajaliku teabe annab abistav asutus – nõude esitaja elukoha pädeva apellatsioonikohtu (*corte d'appello*) juures tegutsev prokuratuur (*procura generale*). Vormid on lisatud ministri 23. detsembri 2008. aasta dekreedile nr 222, millega sätestatakse 9. novembri 2007. aasta seadusandliku dekreeidi nr 204 (millega rakendatakse direktiivi 2004/80/EÜ (mis käsitleb kuriteoohvritele

hüvitise maksmist)) artikli 7 kohased eeskirjad (*Decreto 23 dicembre 2008, n. 222 "Regolamento ai sensi dell'articolo 7 del decreto legislativo 9 novembre 2007, n. 204, recante attuazione della direttiva 2004/80/CE relativa all'indennizzo delle vittime di reato"*).

Kas abi saamiseks on olemas spetsiaalne abitelefoni või veebisait?

Ei.

Kas mul on võimalik saada nõude koostamiseks õigusabi (juristi abi)?

Ei, seda ülesannet täidab abistav asutus.

Kas on olemas ohvriabiorganisatsioonid, kes mind hüvitise nõutamisel abistaksid?

Käesoleva teabe esitaja teada mitte.

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Viimati uuendatud: 11/03/2019